

HOẠT ĐỘNG THỰC HÀNH SỰ PHẠM TRONG ĐÀO TẠO GIÁO VIÊN MẦM NON Ở TRƯỜNG CAO ĐẲNG SỰ PHẠM HÀ NỘI

ThS. VŨ THÚY HOÀN*

Trong quá trình đào tạo giáo viên tại các trường sư phạm, hoạt động thực hành sự phạm (THSP) đóng vai trò quan trọng, đặc biệt là đối với ngành giáo dục mầm non (GDMN). Hoạt động thực hành trong đào tạo giáo viên mầm non (GVMN) ở Trường Cao đẳng sư phạm Hà Nội (CĐSPHN) hiện nay, bên cạnh những thuận lợi vẫn tồn tại nhiều bất cập. Để nâng cao hiệu quả của hoạt động thực hành cũng như chất lượng đào tạo cần có nhiều biện pháp khác nhau, đặc biệt là nâng cao nhận thức của cán bộ, giảng viên về vấn đề này; đồng thời nhanh chóng đưa trường mầm non thực hành của Trường đi vào hoạt động.

1. Hoạt động THSP

Hoạt động của người GVMN, bên cạnh những đặc thù của nghề dạy học, còn có những đặc thù, đòi hỏi riêng yêu cầu người GVMN phải trau dồi, tích lũy từ khi đang được đào tạo tại các trường chuyên nghiệp, trong đó có hoạt động THSP.

Quá trình đào tạo giáo viên tại các trường sư phạm là một quá trình tổ chức có kế hoạch, theo một mục đích nhất định, trong một thời gian liên tục và có hệ thống. Trong quá trình đó, THSP là một hoạt động quan trọng nhằm kiểm tra sự chuẩn bị về mặt lí luận và thực tiễn của giáo sinh đối với việc độc lập công tác của họ, đồng thời hình thành những kĩ năng quan trọng trong việc sáng tạo, giải quyết những công việc của người giáo viên tương lai. Vì vậy, THSP được xem như giảng đường thứ hai để sinh viên (SV) rèn luyện.

Hoạt động THSP của SV ngành GDMN có vai trò đặc biệt quan trọng, đó là do đặc thù riêng của ngành, một ngành mà năng lực THSP được hình thành và thể hiện rõ trong suốt quá trình giáo dục trẻ.

2. Đặc điểm dạy và học trong GDMN

1) Sự học của trẻ mầm non. Ngay từ khi mới lọt lòng, mọi đứa trẻ đều bắt đầu học, nghĩa là chúng đã có thể tiếp nhận những kinh nghiệm trong xã hội để tồn tại và phát triển. Việc học đó có tính chất kết hợp, tính tự nhiên, tính thực hành và diễn ra thường xuyên, mọi lúc mọi nơi. Vì vậy, dạy trẻ chính là tổ chức cuộc sống thực của trẻ, việc học luôn diễn ra trong thực hành, từ lúc bắt đầu, diễn biến đến khi kết thúc một

hoạt động bất kì đều phải thông qua thực hành. Từ việc học các tri thức về đời sống xã hội và kĩ năng sống theo kiểu người đến việc học các tri thức tiền khoa học đều phải thông qua thực hành, nếu không được quan sát trực tiếp và hành động trực tiếp với đối tượng thì trẻ sẽ không thể lĩnh hội được. Điều này xuất phát từ đặc điểm hoạt động nhận thức của trẻ và do kiểu tư duy trực quan hành động đang chiếm ưu thế ở lứa tuổi này chi phối.

2) Những yêu cầu đối với GVMN trong công tác giáo dục trẻ. Vì những đặc điểm trên, với quan điểm dạy học lấy người học làm trung tâm nên quá trình chăm sóc giáo dục trẻ mầm non cũng mang đậm tính thực hành. Để dạy trẻ có hiệu quả, cách tốt nhất là tổ chức cho trẻ hoạt động thực hành. Chỉ trong thực hành, trẻ mới tiếp nhận được điều hay lẽ phải, những thông tin mới lạ. Không tổ chức cho trẻ thực hành, chỉ dùng lời nói không thôi cũng có thể ví như "nước đổ đầu vịt"; ngược lại, khi trẻ được thực hành thì mọi lí thuyết đều được hóa giải và thấm sâu vào trong trong tâm trí trẻ.

Từ đặc thù nghề nghiệp của GVMN như trên, nên trong quá trình học tập, SV khoa GDMN luôn được rèn luyện nâng cao tay nghề thông qua các hoạt động thực hành bổ ích và lí thú, tạo cơ sở cho việc chăm sóc, giáo dục trẻ sau này.

3. Thực trạng hoạt động THSP trong đào tạo GVMN ở Trường CĐSPHN

Xuất phát từ vai trò của hoạt động THSP và đặc thù ngành GDMN, chương trình đào tạo ngành GDMN của Khoa GDMN Trường CĐSPHN luôn dành thời lượng khá lớn cho hoạt động THSP. Đối với mỗi khóa học, SV sẽ được tham gia 3 đợt THSP và 2 đợt thực tập sư phạm, với tổng thời lượng 10/104 tín chỉ toàn khóa. Như vậy, SV đã có tất cả 5 tuần thực hành và 12 tuần thực tập tập trung tại các cơ sở chăm sóc, giáo dục trẻ trên địa bàn thành phố Hà Nội. Điều đó cũng cho thấy, tỉ lệ thực hành, thực tập tập trung chiếm thời lượng không nhỏ trong chương trình đào tạo 3 năm cho SV. Bên cạnh đó, việc thực hành tại lớp (được

* Khoa Giáo dục mầm non, Trường Cao đẳng sư phạm Hà Nội

tiến hành đan xen trong suốt quá trình học lí thuyết) cũng chiếm chỉ trọng khá lớn (đặc biệt là các môn như Mĩ thuật, Tổ chức hoạt động tạo hình, Múa, Tổ chức hoạt động âm nhạc, Thực hành Phương pháp dạy kể chuyện cho trẻ mầm non...).

Ngoài ra, SV còn được tham gia các hoạt động rèn luyện nghiệp vụ thường xuyên như: các cuộc thi nghiệp vụ sư phạm cấp lớp, cấp khoa, cấp trường, các cuộc thi tài năng, duyên dáng sư phạm... Đó là những thuận lợi trong quá trình đào tạo SV ngành GDMN. Bên cạnh đó, còn nhiều điểm bất cập, dẫn tới hoạt động thực hành của SV chưa thực sự có hiệu quả:

- Việc dạy trẻ luôn luôn thông qua thực hành, đòi hỏi giáo viên phải được thực hành thường xuyên, nhưng hiện nay việc THSP của SV theo đúng nghĩa (thực hành trên đối tượng) chỉ được tiến hành theo từng đợt tập trung, hết mỗi đợt như vậy, mọi thứ lại tạm gác lại.

- Đối với một số môn, việc thực hành trên lớp mang tính kịch nhiều, chưa sát với thực tế. Chẳng hạn trong môn học *Tổ chức hoạt động vui chơi cho trẻ mầm non*, thực hành tổ chức cho trẻ chơi nhưng có cô mà không có trẻ, SV phải vừa là cô để thể hiện kiến thức của mình, lại vừa phải nhập vai trẻ. Điều đó dẫn đến mọi tình huống diễn ra trong hoạt động đều mang tính khiên cưỡng, giả định. Vì vậy, khi tiến hành trên đối tượng thực sẽ gặp nhiều bất cập.

4. Đề xuất giải pháp

Để nâng cao hiệu quả hoạt động THSP, nâng cao chất lượng đào tạo GVMN tại Trường CĐSPHN hiện nay, chúng tôi đề xuất một số giải pháp như sau:

- Nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của hoạt động thực hành trong đào tạo GVMN tới toàn thể cán bộ giảng viên, SV.

- Tăng cường tổ chức các hoạt động nghiệp vụ sư phạm thường xuyên cho SV trong quá trình học tập.

- Nhanh chóng đưa trường mầm non thực hành vào hoạt động để SV có thể thường xuyên quan sát và tiến hành các hoạt động thực hành môn học, đồng thời là nơi để cán bộ giảng viên Khoa GDMN tiến hành thử nghiệm và ứng dụng các đề tài nghiên cứu.

- Hỗ trợ hơn nữa về kinh phí hoạt động thực hành cho đội ngũ giáo viên hướng dẫn và cho SV trong quá trình thực hành, để hoạt động thực hành phải được thực hiện thường xuyên như các loại hình hoạt động học tập khác (chứ không chỉ là các đợt tập trung như hiện nay).

- Đối với các môn học có phần thực hành (không kể 3 đợt thực hành tập trung và 2 đợt thực tập trong chương trình đào tạo), giảng viên và SV phải được thực hành tại trường mầm non thực hành của Trường (chứ không tiến hành thực hành theo nhóm tại lớp như hiện nay).

- Môi trường thực hành cũng cần phải được đa dạng hơn, không chỉ tập trung tại các trường công lập, trường chuẩn quốc gia, mà SV cần phải được đến thực hành tại các trường mầm non chất lượng cao, trường mầm non quốc tế trên địa bàn thành phố để tạo thêm cơ hội việc làm cho SV sau khi ra trường. □

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Thị Châu (chủ biên). *Giáo dục học mầm non*. NXB Đại học quốc gia Hà Nội, 2011.
2. Nguyễn Quang Uẩn. *Tâm lí học đại cương*. NXB Đại học quốc gia Hà Nội, 2011.
3. Nguyễn Ánh Tuyết (chủ biên). *Tâm lí học trẻ em lứa tuổi mầm non*. NXB Đại học sư phạm, H. 2011.
4. Bộ GD-ĐT. Quyết định số 02/2008/QĐ-BGDĐT về *Quy định về chuẩn nghề nghiệp giáo viên mầm non*.
5. Bộ GD-ĐT. Quyết định số 31/1998/QĐ-BGDĐT về *Quy chế trường thực hành sư phạm cho các trường sư phạm đào tạo giáo viên mầm non, tiểu học, trung học cơ sở*.

SUMMARY

Training teachers at pedagogical schools is a well - organized and purposeful process. In the process, teaching practice activities play an important role, especially for pre-school education. In spite of several advantages, the teaching practice for pre - school teachers at Hanoi Teacher Training School remains a lot of limitations (shortcomings). A number of different measures are required for improving the efficiency of practical activities as well as the quality of training. In particular, it is very important to raise the awareness of training staff about this issue in addition to quickly bring the practical pre-school directly under the college into use.

Quản lí hiệu quả công tác...

(Tiếp theo trang 20)

tác. NXB Đại học sư phạm Hà Nội, 2011.

4. "Báo cáo công tác bồi dưỡng thường xuyên cho cán bộ, giáo viên mầm non năm học 2012 - 2013 của các Sở GD-ĐT Tây Nguyên".

SUMMARY

The objective of the activity is to raise awareness BDGVMN for each teacher to complete their conscious personality and the comprehensive development ability, moral qualities of the self. GVMN to have health, knowledge, spirit, emotional clarity, have behavioral, lifestyle, playful, always conscious capacity building towards professional renovation and modernization, consistent with the educational practice of the Central Highlands, meet the requirements of innovative content and methods in early childhood education.